

## Uwagi do wersji społecznej

Redakcja portalu „Prawy Las” weszła w posiadanie i upubliczniła „Sprawozdania z prac nad zapisem konstytucyjnym dotyczącym społecznej własności lasów Skarbu Państwa” – dokumentu opracowanego z inicjatywy społecznej przez tzw. czynnik społeczny.

W sprawozdaniu tym zaproponowano między innymi zapis, stanowiący, że „lasy państwowe podlegają zarządowi jednostki organizacyjnej Skarbu Państwa w zakresie w jakim ustawa nie przekazuje zarządu **innemu organowi władzy publicznej** dla potrzeb realizacji celu publicznego uniemożliwiającego prowadzenie trwale zrównoważonej gospodarki leśnej”.

Pomijając okoliczność, że na przykład parki narodowe nie mają lasów państwowych w zarządzie, lecz w użytkowaniu wieczystym (co samo w sobie jest rozwiązaniem kuriozalnym), wprowadzenie proponowanego zapisu do Konstytucji oznaczać będzie zaliczenie Państwowego Gospodarstwa Leśnego do sektora finansów publicznych – ze wszystkimi tego możliwymi konsekwencjami dla przyszłego systemu finansowego tego podmiotu (por. system finansowy agencji wykonawczych)..

Proponowany zapis jest w sposób kategoryczny nie do przyjęcia – bowiem (być może wbrew intencjom pomysłodawców) wpisuje się w realizację planu wykreowania Lasów Państwowych jako jednostki sektora finansów publicznych z przyszłościową opcją wykorzystywania tego podmiotu do udzielania koncesji podmiotom prawa prywatnego na prowadzenia gospodarki leśnej lub/oraz z opcją działania tego podmiotu w ramach partnerstwa publiczno – prywatnego.

Obecny status oraz formę organizacyjno – prawną prowadzenia państwowej działalności leśnej (w tym występowanie Lasów Państwowych w roli przedsiębiorcy w ramach podsektora przedsiębiorców publicznych ) należy uznać za rozwiązania najbardziej racjonalne z punktu widzenia obowiązku prowadzenia przez LP trwale zrównoważonej gospodarki leśnej, tj. rynkowej działalności gospodarczej w zakresie gospodarki leśnej zintegrowanej z obowiązkiem realizowania na zasadach nierynkowych pozaprodukcyjnych funkcji lasu.

Obecnie do sektora finansów publicznych nie mogą należeć podmioty będące przedsiębiorcami publicznymi (choćby byli to przedsiębiorcy, wykonujący zadania publiczne). Jednostki sektora finansów publicznych nie mogą co do zasady prowadzić rynkowej działalności gospodarczej.

Na podstawie analizy ustawy o lasach, Kodeksu cywilnego, rozporządzenie unijnego dotyczącego rachunków narodowych, wyroków sądowych, praktyki ewidencjonowania nadleśnictw i regionalnych dyrekcji LP w systemie Regon – nie ulega wątpliwości, że:

1. Działające od 1 stycznia 1992 r. Państwowe Gospodarstwo Leśne „Lasy Państwowe”, utworzone na mocy ustawy z dnia 28 września 1991 o lasach - jest podmiotem gospodarki narodowej, działającym na własny rachunek oraz własne ryzyko gospodarcze, z wykorzystaniem lasów własności Skarbu Państwa.
2. Tytułem prawnym władania przez Lasy Państwowe dobrami majątkowymi Skarbu Państwa jest nieodpłatny zarząd, określony w ustawie z dnia 28 września 1991 r. o lasach (zwanej dalej ustawą o lasach) ; w odniesieniu do nieruchomości w posiadaniu LP – tytuł ten nie jest trwałym zarządem, o którym mowa w ustawie z dnia 21 sierpnia 1997 r. o gospodarce nieruchomościami.
3. Lasy, będące w zarządzie Lasów Państwowych , choć z formalnego punktu widzenia są własnością Skarbu Państwa, to z punktu widzenia roli i znaczenia w gospodarce zasługują na traktowanie tak, jakby były przedmiot wspólności majątkowej społeczeństwa.
4. W rozumieniu Kodeksu cywilnego Lasy Państwowe stanowią, legitymowaną zdolnością prawną (nadaną temu podmiotowi z mocy przepisów ustawy o lasach), jednostkę organizacyjną niebędącą osobą prawną; do Lasów Państwowych ma zastosowanie art. 33<sup>1</sup> Kodeksu cywilnego; w rozumieniu regulacji Unii Europejskiej Lasy Państwowe pod względem funkcjonalnym stanowią osobę prawną.

5. Środki pieniężne we władaniu Lasów Państwowych stanowią co do zasady własność tego podmiotu.
6. Państwowe Gospodarstwo Leśne „Lasy Państwowe” (prowadząc działalność wytwórczą w zakresie: (a) gospodarki leśnej, (b) świadczenia usług w zakresie wspomagania i wyręczania administracji publicznej w sferze dominium, (c) zarobkowej działalności dodatkowej w zakresie lub na rzecz gospodarki leśnej, jak również w zakresie (d) szeroko rozumianej działalności rozwojowej) - w ramach gospodarki leśnej jest obowiązane do realizacji na warunkach nieodpłatnych tzw. pozaprodukcyjnych funkcji lasu; oznacza to, że do podstawowych obowiązków Lasów Państwowych należy w szczególności ochrona i kształtowanie środowiska przyrodniczego: leśnego i środowisk funkcjonalnie powiązanych ze środowiskiem leśnym, a także udostępniania lasów społeczeństwu w celach rekreacji, rehabilitacji oraz zbiorów płodów runa leśnego.
7. Niektóre (kierownicze) organy wewnętrzne oraz stanowiska pracy w Lasach Państwowych prowadzą w konkretnych sprawach imieniem państwa (z mocy prawa, w tym wydanych decyzji administracyjnych lub na podstawie porozumień administracyjnych) działalność w zakresie sprawowania władzy publicznej w sferze imperium; organy te oraz stanowiska pracy, na gruncie Kodeksu postępowania administracyjnego, stanowią w większości przypadków „inne podmioty, jeżeli z mocy prawa lub na podstawie porozumień są powołane do załatwiania spraw rozstrzyganych w drodze decyzji administracyjnych”.
8. Działalność w Lasach Państwowych, o której mowa w zdaniu poprzedzającym, jest działalnością drugorzędną; przeważającą (główną, podstawową) działalnością, prowadzoną przez Lasy Państwowe, jest działalność w zakresie gospodarki leśnej, której integralną częścią jest ww. realizacja pozaprodukcyjnych funkcji lasu.
9. W aktach prawa powszechnego Lasy Państwowe ani żadne organy i stanowiska pracy w Lasach Państwowych nie zostały określone jako centralne lub terenowe organy państwowe; Lasy Państwowe oraz wewnętrzne organy lub stanowiska pracy w Lasach Państwowych nie stanowią zatem w świetle aktów prawa powszechnego organów państwowych; Lasy Państwowe nie stanowią części składowej administracji publicznej, w szczególności nie stanowią części składowej administracji rządowej; Lasy Państwowe nie stanowią części składowej sektora finansów publicznych
10. Państwowe Gospodarstwo Leśne „Lasy Państwowe” jest przedsiębiorcą działającym z mocy prawa (w rozumieniu statystyki publicznej) jako obligatoryjna Grupa Przedsiębiorstw.
11. Lasy Państwowe jako podmiot gospodarki narodowej należą do części publicznej zgrupowania jednostek instytucjonalnych, zwanych w statystyce publicznej przedsiębiorstwami.

Byłoby kardynalnym błędem doprowadzenie do zmiany powyższego statusu oraz formy organizacyjno – prawnej Lasów Państwowych poprzez wprowadzenie do Konstytucji zapisu, zaliczającego nas do sektora finansów publicznych jako części składowej administracji rządowej. Powyższe uwagi zasługują aktualność, jeżeli w proponowanym zapisie nastąpiłoby wykreślenie słowa „innemu” („lasy państwowe podlegają zarządowi jednostki organizacyjnej Skarbu Państwa w zakresie w jakim ustawa nie przekazuje zarządu **organowi władzy publicznej** dla potrzeb realizacji celu publicznego uniemożliwiającego prowadzenie trwale zrównoważonej gospodarki leśnej”).